

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	470
Land:	Rusland
Kilde:	Landinfo
Titel:	Respons. Tsjetsjenia: Situationen for homofile
Udgivet:	11. maj 2017
Optaget på baggrundsmaterialet:	28. august 2017

Denna rapport är en sammanställning grundad på Utrikesdepartementets bedömningar. Rapporten gör inte anspråk på att ge en fullständig bild av läget för de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer i landet. Information bör också sökas från andra källor.

Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Ukraina 2015–2016

I. SAMMANFATTNING

Situationen för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Ukraina präglas av ansträngningar att bryta med det sovjetiska arvet och den utbredda korruptionen. En grundläggande utmaning är den pågående konflikten med Ryssland och den ukrainska statens faktiska möjligheter att garantera mänskliga rättigheter på hela sitt territorium.

Amnesty rapporterar om kränkningar av krimtatarers mänskliga rättigheter på Krim, och rapporter föreligger om dödshot och utbrett våld mot romer i Ukraina, bland annat från högerextrema grupper.

De senaste president- och parlamentsvalen genomfördes 2014 och bedömdes återspegla folkviljan och vara i huvudsak fria, pluralistiska och rättvisa. Det finns en aktiv opposition i parlamentet. Kvinnor är generellt underrepresenterade i både politik och i näringsliv. Det civila samhället är aktivt. Medier tillåts verka fritt, men ägs ofta av oligarker och kan därför vara tendentiösa. De rättsvärdande myndigheterna som ofta är svaga och allmänt betraktas som korrumperade är under reformering. Straffrihet för högre tjänstemän och politiker är utbredd.

Hälsoläget i Ukraina är allvarligt, med en låg medellivslängd för män, världens lägsta vaccineringsgrad, stor utbredning av hiv och TBC, hög alkoholkonsumtion bland män och en relativt hög barnadödlighet. Våld i nära relationer är ett allvarligt problem. Diskriminering av etniska minoriteter förekommer och det finns en utbredd negativ syn på hbtq-

Freedom in the World 2017 - Crimea

Publisher [Freedom House](#)

Publication Date 15 April 2017

Cite as Freedom House, *Freedom in the World 2017 - Crimea*, 15 April 2017, available at: <http://www.refworld.org/docid/58ff3e264.html> [accessed 26 April 2017]

Disclaimer This is not a UNHCR publication. UNHCR is not responsible for, nor does it necessarily endorse, its content. Any views expressed are solely those of the author or publisher and do not necessarily reflect those of UNHCR, the United Nations or its Member States.

Freedom Status: Not Free

Aggregate Score: 9/100 (0 = Least Free, 100 = Most Free)

Freedom Rating: 6.5/7 (1 = Most Free, 7 = Least Free)

Political Rights: 7/7 (1 = Most Free, 7 = Least Free)

Civil Liberties: 6/7 (1 = Most Free, 7 = Least Free)

Quick Facts

Population: 2,300,000

Press Freedom Status: Not Free

OVERVIEW

In early 2014, Russian forces invaded the autonomous Ukrainian region of Crimea, which was then quickly incorporated into the Russian Federation through a referendum that was widely condemned as having been conducted in violation of international law. The occupation government severely limits political and civil rights, has silenced independent media, and employs antiterrorism and other laws against political dissidents. Some members of the peninsula's indigenous Tatar minority continue to vocally oppose the annexation, despite the risk of imprisonment.

Key Developments

- In November, the International Criminal Court stated in preliminary findings that the annexation of Crimea constituted a violation of Ukraine's territorial integrity and was "equivalent to an international armed conflict between Ukraine and the Russian Federation."
- In September, elections for the Russian State Duma were held in Crimea. Local rights activists reported that some residents were threatened with dismissal from their jobs if they failed to vote, or were pressured to attend a preelection rally for Russian president Vladimir Putin's United Russia party.
- Crimean Tatar activist Ervin Ibragimov was abducted in May, and his whereabouts were unknown at year's end.

Executive Summary

<http://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain?page=printdoc&docid=58ff3e264> 26-04-2017

Respons

Tsjetsjenia: Situasjonen for homofile

- Generelt om situasjonen for homofile i Tsjetsjenia
- Anholdelser av homofile i Tsjetsjenia våren 2017
- Behandlingen av de anholdte
- Reaksjoner fra familie og muligheten for å bosette seg andre steder i Russland
- Kort om situasjonen for LHBT¹ i naborepublikkene Ingusjetia og Dagestan

Generelt om situasjonen for homofile i Tsjetsjenia

Det er lite skriftlig informasjon om den generelle situasjonen for homofile i Tsjetsjenia. Dette er et tema som heller ikke Landinfo har tatt opp med møtepartnere på informasjonsinnhentingsreiser til Nord-Kaukasus og øvrige Russland. Det er et tema det snakkes lite eller ingenting om. De rapportene som foreligger, gjelder situasjonen for LHBT i Russland generelt, og ikke spesifikt situasjonen i Tsjetsjenia.

Homofili ble avkriminalisert i Russland i 1993 (IRB Canada 2013). En rekke kilder (som sitert i IRB Canada 2013) opplyser at LHBT-personer utsettes for diskriminering og stigmatisering i Russland. Ifølge HRW (møte, oktober 2013) er det en økende homofobi i hele Russland. Se Landinfos respons «Russland: Situasjonen for LHBT-personer» for mer informasjon (Landinfo 2014a).

Nord-Kaukasus, og spesielt Tsjetsjenia, skiller seg ut fra øvrige Russland hva gjelder samfunn og kultur, selv om russisk lov også gjelder i Tsjetsjenia. Tsjetsjenia er et mannsdominert samfunn. Kvinnene i Tsjetsjenia har først og fremst stor innflytelse i hjemmet. Befolkningen lever etter strenge levereregler for hva som er rett og galt (adat) (Souleimanov 2003).

I et hierarki av sosiale regler for hva som er akseptabelt og hva som er tabu, er det å ha et familiemedlem som står fram som homofil noe som totalt kan ødelegge en families rykte, ifølge Lana Estemirova, som selv har vokst opp i Tsjetsjenia (Estemirova 2017). Homofili assosieres

¹ LHBT er en forkortelse for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner. Betegnelsen LHBT brukes i responsen når det generelt refereres til denne gruppen. Når den spesifikke hendelsen med arrestasjonene i Tsjetsjenia i februar/mars omtales, brukes benevnelsen *homofile* siden det var homofile menn som ble anholdt.

med umandighet og kvinnelighet. Den verste fornærmelsen en mann i Tsjetsjenia kan bli møtt med, er å bli kalt «kvinne». Det betyr at han er svak fysisk og psykisk og ute av stand til å ta kontroll. Idealet i Tsjetsjenia er å være tøff og utilnærmelig og å kjempe for sin ære. Det å være annerledes betyr at du ekskluderes fra familien og samfunnet, og at du bør bli tilintetgjort. Det å være homofil i Tsjetsjenia er uforenlig med Tsjetsjenias overhode Ramzan Kadyrovs imagebygging av Tsjetsjenia. Homofili blir dermed å regne som et opprør mot Tsjetsjenia og alt Kadyrov står for, noe også Kadyrovs uttalelser om at det ikke finnes homofile i Tsjetsjenia er et eksempel på (Estemirova 2017).

HRW og en kilde som har bodd nesten hele sitt liv i Nord-Kaukasus, skriver at det er vanskelig å vurdere hvor sårbare LHBT-personer i Tsjetsjenia er. LHBT-personer står ikke bare i fare for overgrep fra myndighetene, men kan også risikere å bli utsatt for æresdrap² fra sine egne slektninger fordi de har skadet familiens ære (HRW 2017a; kilde fra Nord-Kaukasus, e-post april 2017). Novaja Gazeta skrev det samme i sin artikkel 1. april 2017, og viste til at tsjetsjenerne som var blitt anholdt og senere løslatt, kunne risikere å bli ofre for æresdrap fra sine familiemedlemmer pga. skammen de har påført dem (Milasjina 2017). Ifølge informasjon fra flere kilder velger de fleste homofile å leve såkalte vanlige familieliv, dvs. at de gifter seg med kvinner og skjuler at de er homofile (Meduza 2017; Leonova 2013). I artikkelen «Life in the Chechen closet» forteller en 25 år gammel mann fra Gudermes i Tsjetsjenia om sitt liv som homofil og hvordan han må skjule sin legning. Det finnes møteplasser for homofile i Tsjetsjenia, men dette er små private møteplasser og ikke klubber hvor mange kan møtes. Det er ingen muligheter til å stå åpent fram som homofil - et slikt forhold ville føre skam over familien og ikke en gang æresdrap ville kunne gjøre opp for skammen, uttaler mannen (Leonova 2013). Ingen homofile i Tsjetsjenia går rundt med øring, langt hår eller andre tegn, ifølge en homofil gutt som har blitt intervjuet av journalist Elena Kostyuchenko, journalist i Meduza. De står aldri fram med ekte navn eller hvor de jobber på møtestedet i sosiale medier, men opererer alltid med kallenavn (Meduza 2017).

Forskeren Iwona Kaliszewska opplyser at hun gjennom alle sine år med forskning i Nord-Kaukasus aldri har møtt noen i Tsjetsjenia som åpent har sagt at de er homofile. Hun opplyser at homofile ikke har noe valg, de er nødt til å gifte seg slik at ingen skal fatte mistanke til dem. Hvis mistenksomheten rundt en persons seksuelle legning skulle bli for stor, må de reise fra området. Hun opplyser videre at situasjonen for lesbiske kvinner er noe annerledes fordi det er mer vanlig at kvinner bor sammen. De må imidlertid også skjule at de er lesbiske (meldingsutveksling, april 2017). Iwona Kaliszewska opplyser at LHBT-personer i Nord-Kaukasus er traumatiserte og ikke stoler på noen, og derfor tør de heller ikke stå fram med sin legning. De er redde for reaksjoner fra familien (meldingsutveksling, april 2017).

En kilde som har bodd nesten hele sitt liv i Nord-Kaukasus, opplyser at homofile og deres situasjon ikke har vært et tema for offentlig diskusjon før anholdelsene i februar og mars 2017.

² Store Norske Leksikon definerer æresdrap slik:

Æresdrap er drap som begås i den hensikt å gjenopprette æren til en person, familie, slekt eller klan som føler seg krenket. I typiske tilfeller har offeret vært illojal mot gruppen det gjelder og/eller har forbrutt seg mot rådende normer og på den måten skadet gruppens ære og anseelse. Æresdrap rammer både kvinner og menn.

Æresdrap forekommer hovedsakelig i tradisjonelle samfunn der familie, klan eller stamme utgjør de viktigste enhetene for å organisere samfunnet. I mer moderne samfunn, med en sterkere offentlig sektor og tilsvarende svakere familie- og klansbånd, blir en slik praksis ansett som uakseptabel og som en forbrytelse (SNL 2017).

Tsjetsjenske ledere har latt som om det ikke finnes homofile i Tsjetsjenia. Homofile har aldri kunne leve åpent, ifølge denne kilden, heller ikke i Sovjettiden hvor det var et mer liberalt klima i Tsjetsjenia. Kilden mener likevel at presset mot de homofile har økt med den betydningen islam etter hvert har fått i republikken. Islam brukes som et middel for å holde de homofile nede, ifølge kilden. Selv om homofile og lesbiske heller ikke sto åpent fram i Sovjettiden, fikk de i alle fall være i fred (kilde fra Nord-Kaukasus, e-post april 2017).

Anholdelser av homofile i Tsjetsjenia våren 2017

Den uavhengige russiske avisen Novaja Gazeta publiserte en artikkel 1. april 2017 om at den siste tiden har pågått en kampanje i Tsjetsjenia med pågripelser av menn under påskudd av at disse er homofile. Minst 100 personer skal ha blitt arrestert og tre personer skal ha dødd av skadene de ble påført. Arrestasjonene skjedde ifølge Novaja Gazeta på ulike steder i Tsjetsjenia, ikke bare i hovedstaden Groznyj. Flere av de arresterte ble løslatt pga. «manglende bevis», uten at det er nærmere forklart hva som ligger i det. Novaja Gazeta fikk meldinger om arrestasjonene i slutten av mars og har dobbeltsjekket informasjonen med enkeltstående kilder innenfor det tsjetsjenske innenriksdepartementet, Tsjetsjenias presidentadministrasjon, den føderale sikkerhetstjenesten (FSB), påtalemyndighetene og lokale LHBT-aktivister (Milasjina 2017). Det skal kun være homofile menn som ble arrestert. Så vidt ICG vet, har det ikke vært utført aksjoner mot lesbiske kvinner (ICG, skype-samtale mai 2017). HRW har i ettertid sagt at det er mye usikkerhet rundt antall drepte som følge av anholdelsene, men at minst tre personer skal ha blitt drept (e-post mai, 2017)

Arrestasjonene i Tsjetsjenia skal ifølge HRW ha begynt i februar 2017 (HRW 2017c). Ifølge informasjon fra HRW, ved medarbeider Tanya Lokshina, skjedde den første arrestasjonen av en homofil 22. februar 2017. Da ble en ung gutt fra byen Argun i Tsjetsjenia arrestert i forbindelse med en mindre narkotikasak. Politiet fant kompromitterende bilder av homofile på hans mobil og gutten ble avhørt av politiet og bedt om å gi informasjon om andre homofile. Flere personer ble anholdt og tatt med til uoffisielle anholdelsessteder på bakgrunn av disse opplysningene. De anholdte ble etter kort tid løslatt (HRW, skype-samtale april 2017). Andre bølge av arrestasjoner av homofile ble satt i gang etter at LHBT-aktivister og medlemmer av prosjektet GayRussia.ru planla homofestivaler i regionen og gikk ut med dette i media (Milasjina 2017). Det førte til masseprotester i sosiale medier, blant annet ble det tatt til orde for at personer med annerledes seksuell orientering skulle drepes (Milasjina 2017; HRW, skype-samtale april 2017). Disse anholdelsene skjedde i slutten av mars. Flere har blitt løslatt, men hverken HRW eller ICG vet hvor mange som fortsatt er anholdt (HRW, skype-samtale april 2017; ICG, skype-samtale mai 2017). Ifølge ICG har det ikke vært anholdelser siden Elena Milasjina skrev artikkelen 1. april 2017.

Det tsjetsjenske innenriksdepartementet reagerte på artikkelen i Novaja Gazeta med å kalle det en aprilspøk. Pressesekretæren til Tsjetsjenias leder Ramzan Kadyrov gikk ut og kalte artikkelen for løgn og desinformasjon. Han sa samtidig at det ikke finnes homofile personer i Tsjetsjenia, og videre at hvis det finnes slike personer i Tsjetsjenia, så ville ikke myndighetene hatt noe å gjøre med dem siden «deres slektninger vil sende dem til et sted de ikke kunne returnere fra» (HRW 2017a). President Putins pressetalsmann, Dmitry Peskov, opplyste 3. april 2017 at Kreml ikke tidligere hadde vært klar over situasjonen i Tsjetsjenia og at utøvende myndigheter ville se på rapporteringene fra media. Videre foreslo Peskov at personer som skal ha blitt utsatt for overgrep fra myndighetene, skulle rapportere dette videre og gå rettens vei (HRW 2017a; HRW 2017b).

Respons Tsjetsjenia: Situasjonen for homofile

I et møte mellom Russlands president Putin og Kadyrov den 19. april 2017 skal anholdelsene av homofile også blitt tatt opp, uten at Putin skal ha stilt spørsmål om det. Det er gjengitt i referatet mellom de to at Kadyrov brakte temaet på banen og nektet for at hendelsene hadde funnet sted (HRW 2017c). Putin skal ha startet en føderal etterforskning av saken 19. april 2017, 19 dager etter at Novaja Gazeta publiserte sin artikkel.

Både HRW og Amnesty har gått god for informasjonen om anholdelsene som Novaja Gazeta har kommet med. HRW har mottatt samme type informasjon fra flere troverdige kilder, inkludert kilder som selv har rapportert direkte til HRW. HRW skriver at de ikke har noen grunn til å tvile på at informasjonen er riktig. HRW kan imidlertid av hensyn til kildenes sikkerhet ikke oppgi navn på kildene (HRW 2017a; HRW 2017c; Lifos 2017).

Novaja Gazeta har i etterkant av sin artikkel 1. april uttrykt bekymring for sikkerheten til lokalbefolkningen i Tsjetsjenia som bidro med informasjon til artikkelen. I tillegg er avisen bekymret for sikkerheten til egne ansatte (Meduza 2017). Forfatteren av artikkelen i Novaja Gazeta, Elena Milasjina, skal etter sigende ha reist i sikkerhet som følge av trusler som skal ha blitt fremmet mot henne (Dearden 2017).

Behandlingen av de anholdte

HRW har snakket med flere av de anholdte etter at de ble løslatt og har reist fra Tsjetsjenia til andre områder i Russland. De har opplyst at de ble behandlet som dyr. En person fortalte at han ble holdt på et uoffisielt anholdelsessted i en uke og ble utsatt for slag og elektroshock, i tillegg til å ha blitt utsatt for ydmykelser. Politiet skal ha spyttet de anholdte i ansiktet og fornærmet dem på det groveste (HRW 2017c). Det uavhengige nyhetsbyrået Meduzas journalist Elena Kostyuchenko har også vært i kontakt med en av tsjetsjenerne som ble anholdt. Vedkommende opplyste at han ble oppsøkt av politiet i sin bolig og tatt med til en kjeller hvor han ble slått i flere timer og utsatt for elektroshock (Meduza 2017). Et anholdelsessted skal ha vært en kjeller med mange rom. Her skal flere personer ha blitt holdt en uke uten mat, bare drikke. På et annet sted, i landsbyen Tzotzin-Yurt, ble flere holdt i gamle brakker (Meduza 2017).

Ifølge Tanya Lokshina i HRW har alle anholdelsene skjedd på utenomrettslig vis. Personene har blitt pågrepet i gatene, på arbeidsplasser og andre steder og tatt med til uoffisielle anholdelsessteder. Det foreligger ingen rettslig dokumenter i sakene, og det er som om anholdelsene aldri har funnet sted. HRW opplyste at det er tsjetsjenske myndigheter som står bak anholdelsene. Tidligere anholdte har fortalt HRW om tortur under avhør og krav om å oppgi navn på andre homofile. Ifølge HRW bruker tsjetsjenske myndigheter samme metode mot de homofile som mot antatte opprørere og kritikere av regimet. Tortur har blitt brukt for blant annet å fremskaffe informasjon, homofile menn blir stilt spørsmål om andre homofile og blir bedt om å oppgi navn. Flere av de som har blitt løslatt har fortalt HRW om ydmykelser de har vært utsatt for. Familiene har blitt tilkalt for å bivåne løslatelsen hvor den anholdte skal ha blitt tvunget til å «tilstå» å være homofil. Familien har så blitt fortalt av politiet «you know what to do with them», i betydningen at de skal utføre æresdrap (HRW, skype-samtale april 2017).

Novaja Gazeta har tidligere rapportert om at de anholdte ble holdt på minst seks forskjellige hemmelige anholdelsessteder i Tsjetsjenia. Nå skal Novaja Gazeta ha oppdaget fire nye såkalte hemmelige fengsler (som sitert i Moscow Times 2017).

Reaksjoner fra familie og muligheter for å bosette seg andre steder i Russland

Russian LGBT Network, som er en russisk organisasjon som jobber for LHBT-personers rettigheter, har hjulpet flere av dem som ble anholdt og senere løslatt med å komme seg ut av Tsjetsjenia. Organisasjonen forsøker på sikt å få hjulpet dem til utlandet, men i første omgang til andre steder i Russland (Meduza 2017; HRW 2017c).

Både HRW (skype-samtale, april 2017) og Iwona Kaliszewska (meldingsutveksling, april 2017) viser til at de som nå flykter fra Tsjetsjenia til øvrige steder i Russland, først og fremst er redde for reaksjoner fra familien i tillegg til at de frykter myndighetene. De er redde for at slektninger kan finne dem og at de vil bli ofre for æresdrap. HRW presiserer at selv om Putin har sagt til Kadyrov at anholdelsene skal stoppes, og selv om personene løslates, er reaksjoner fra familiene til de anholdte en reell trussel. HRW opplyser at de nærmeste familiemedlemmene ikke nødvendigvis er de som vil stå for æresdrapene, slik tradisjonen sier, men at fjernere slektninger i familien vil kunne utføre denne typen oppdrag for å «renvaske» slekten. Landinfo er kjent med at samme metode har blitt brukt mot kvinner som etter tradisjonen har bragt vanære over familien i Tsjetsjenia. Kilder fra Nord-Kaukasus har tidligere opplyst at fjernere slektninger har begått æresdrap på slike kvinner (møter med Civic Assistance, HRW og ICG, Moskva oktober 2013). Siden flere av løslatelsene av de homofile har blitt overvåket av familiemedlemmer, og slektningene nærmest har blitt oppfordret til å ta livet av de løslatte, er frykten for familien stor.

HRW opplyser at organisasjonen, sammen med LHBT-organisasjoner, forsøker å hjelpe de homofile med å komme seg til utlandet. ICG opplyser at de kjenner til at slektninger til tidligere anholdte samarbeider med tsjetsjenske myndigheter om å finne igjen dem som har forlatt området. Ved å inngå en form for samarbeid med myndighetene, beskytter familiene samtidig seg selv for eventuelle overgrep og press fra myndighetene. ICG opplyser at enkelte slektninger handler helt på egen hånd, og ønsker å spore opp dem som har reist ut av området i den hensikt å foreta æresdrap. Også ICG fremhever at det vanligvis ikke er de aller nærmeste slektningene som utfører æresdrap, men fjernere slektninger som er satt til å gjøre jobben. ICG opplyser videre at de som har forlatt området og befinner seg i Russland, er redde for å fortelle om hva som har skjedd i frykt for å bli oppdaget av myndigheter og familie.

Landinfo har ikke informasjon om at anholdte har blitt utsatt for æresdrap, men mange har greid å komme seg ut av Nord-Kaukasus og videre til andre områder. Ifølge Ekaterina Sokirianskaia (2017) var det 75 personer som kontaktet LGBT Network og 30 kom seg til Moskva, hvor de har fått hjelp av LGBT-aktivister. Ifølge HRW ønsker de å komme seg videre til andre land. ICG opplyser at de har hørt om tilfeller av æresdrap, men at det er svært vanskelig å verifisere denne informasjonen, siden befolkningen i Tsjetsjenia er redd for å rapportere om hendelser. Tilfeller av æresdrap er ikke bekreftet, ifølge ICG.

Det er vanskelig å si noe konkret om hvorvidt familiemedlemmer i Tsjetsjenia vil kunne spore opp homofile som har flyktet fra Tsjetsjenia til andre deler av Russland. Russland er et stort land, og det er mange steder å reise. Landinfo vil imidlertid trekke en parallell til voldsutsatte kvinner som forlater Tsjetsjenia og som reiser til områder i øvrige Russland. Spørsmålet om disse kvinnene kan være trygge andre steder i Russland, eller om slektningene deres vil greie å finne dem, har vært drøftet med flere kilder. Dette er gjengitt i Landinfos respons av 2014 (Landinfo 2014b). Flere kilder har uttrykt at tsjetsjenske kvinner som kommer alene til Moskva fordi de av ulike grunner ønsker å komme seg bort fra slektningene i Tsjetsjenia, kan bli oppsporet av sine slektninger hvis de setter alt inn på å finne dem, ifølge møter med den russiske

menneskerettighetsorganisasjonen Memorial (møte i Moskva, februar 2010 og november 2013), en advokat med tsjetsjensk bakgrunn (møte i Moskva, oktober 2012) og en tsjetsjensk advokat (møte i Moskva, oktober 2013). Det er Landinfos vurdering at det kommer an på hvor mye ressurser som settes inn for å finne familiemedlemmet. Det er HRWs vurdering at en tsjetsjener som flykter pga. redselen for å bli drept av egne slektninger, vil vegre seg mot å ta kontakt med tsjetsjenske miljøer i en annen by i frykt for at rykter om deres eksistens og hvor de befinner seg skal spre seg (HRW, skype-samtale april 2017). ICG fremhevet at om ikke familiemedlemmer greier å spore opp slektninger, så vil det være lettere for tsjetsjenske myndigheter å gjøre det. ICG viser til at tsjetsjenske myndigheter gjennom sine myndighetskanaler kan spore opp dem som har reist ut av området. ICG opplyser at de som har reist ut av frykt, lever i hemmelighet i byer i det sentrale Russland. Flere skal ha skiftet leilighet flere ganger av frykt for å bli funnet både av myndighetene og egne slektninger.

Hvorvidt tsjetsjenske homofile kan få beskyttelse av russiske myndigheter i øvrige Russland er tvilsomt. I juni 2013 trådte den føderale lovbestemmelsen mot propaganda for ikke-tradisjonelle seksuelle relasjoner blant mindreårige i kraft. Brudd på lovbestemmelsen fører i hovedsak til straff i form av bøter. Lovbestemmelsen har, ifølge HRW (møte i Moskva, oktober 2013), ført til en økende homofobi i Russland og gitt et slags «grønt lys» for overgrep mot homofile. Ifølge lederen av LGBT Network i Russland, Igor Kosjetkov (som sitert i Luhn 2013), blir de fleste tilfeller av vold mot LHBT-personer ikke anmeldt. Det viser seg at personene er redde for å anmelde slike forhold fordi de frykter negative reaksjoner fra politiet. LGBT Network rapporterte om 52 fysiske angrep mot LHBT-personer i 2015 (Russian LGBT Network 2016). Dette er en nedgang fra tidligere år, trolig som følge av at politiet har satt inn ressurser for å bekjempe høyreekstremistiske grupper. Overgrep mot LHBT blir som regel ikke registrert som hatkriminalitet, men som pøbelaktivitet (HRW, møte i Moskva oktober 2013). Det er svært få LHBT-personer som bringer saker om overgrep inn for rettsapparatet i Russland, pga. manglende tillit til politiet og fordi de er redde for ydmykelser fra politiet. Ifølge en rapport fra HRW (2014, s. 59-63), der organisasjonen intervjuet et større antall LHBT-personer som hadde blitt utsatt for kriminelle handlinger som følge av deres legning, etterforsker ikke politiet effektivt slike anmeldelser. Ifølge organisasjonen er det utbredt straffrihet i slike saker. Det å være både homofil og tsjetsjener kan dermed bli et dobbelt stigma. Politiet tar generelt heller ikke seriøst anmeldelser fra personer fra Nord-Kaukasus. Som gruppe er nord-kaukasiere og tsjetsjenere langt ned på rangstigen i det russiske samfunn.

Kort om situasjonen for LHBT i naborepublikkene Ingusjetia og Dagestan

Landinfo har innhentet informasjon spesifikt om Tsjetsjenia siden alle anholdelsene knyttes til Tsjetsjenia. Hverken i Ingusjetia eller Dagestan har det skjedd lignende tilfeller av anholdelser. En av kildene Landinfo har kontaktet (kilde fra Nord-Kaukasus, e-post april 2017) uttalte seg imidlertid også om Ingusjetia og opplyste at det er hennes inntrykk at holdningene mot homofile er av mildere art der, men mente at reaksjonene fra Tsjetsjenia også kunne spre seg til naborepublikkene, som Ingusjetia. Det er Landinfos inntrykk at Ingusjetia fremstår som et enda mer tradisjonelt samfunn enn Tsjetsjenia som følge av at det er et ruralt samfunn, langt lavere folketall, mindre byer og færre utdanningsinstitusjoner. Landinfos vurdering er derfor at den generelle holdningen i samfunnet overfor homofile trolig er ganske lik som i Tsjetsjenia.

Den polske forskeren Iwona Kaliszewska (meldingsutveksling, april 2017), som kjenner situasjonen i Dagestan godt, opplyste at heller ikke i Dagestan kan homofile åpent leve ut sin seksuelle legning, men at det er noe lettere å «gjemme seg bort» der enn i Tsjetsjenia. Dagestan

Respons Tsjetsjenia: Situasjonen for homofile

er et større og mindre gjennomskiktig samfunn. Men også der er det vanlig at homofile menn inngår ekteskap med kvinner for å unngå mistenksomhet. Hun opplyste videre at en del av de homofile som er gift, reiser til øvrige Russland og inngår forhold til menn der.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- Dearden, L (2017, 26. april). Russian reporter who exposed Chechen 'detention and torture of gay men' goes into hiding as allegations widen. *The Independent*. Tilgjengelig fra <http://www.independent.co.uk/news/world/europe/chechnya-gay-men-russian-reporter-hiding-detention-torture-elena-milashina-novaya-gazeta-100-men-a7703471.html> [lastet ned 2. mai 2017]
- Estemirova, L (2017, 22. april). In macho Chechnya, being gay is an act of intolerable rebellion. *The Guardian*. Tilgjengelig fra <https://www.theguardian.com/world/2017/apr/22/chechnya-gay-intolerable-rebellion-repression> [lastet ned 3. mai 2017]
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2017a, 4. april). *Anti-LGBT Violence in Chechnya*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2017/04/04/anti-lgbt-violence-chechnya> [lastet ned 3. mai 2017]
- HRW (2017b, 13. april). *Chechnya's Gay Purge Should Spark*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2017/04/13/chechnyas-gay-purge-should-spark-international-action> [lastet ned 3. mai 2017]
- HRW (2017c, 20. april). *Chechen Leader Denies Anti-Gay Purge in Putin Meeting*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2017/04/20/chechen-leader-denies-anti-gay-purge-putin-meeting> [lastet ned 3. mai 2017]
- HRW (2014, 15. desember). *License to Harm. Violence and Harassment against LGBT People and Activists in Russia*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/report/2014/12/15/license-harm/violence-and-harassment-against-lgbt-people-and-activists-russia> [lastet ned 3. mai 2017]
- IRB Canada, dvs. Immigration and Refugee Board of Canada (2013, 15. november). *Situation and treatment of sexual minorities; legislation, state protection and support services*. Ottawa: IRB Canada. Tilgjengelig fra <http://www.irb-cisr.gc.ca/Eng/ResRec/RirRdi/Pages/index.aspx?doc=454906&p1s=1> [lastet ned 9. mai 2017]
- Landinfo (2014a, 14. januar). *Russland: Situasjonen for LHBT-personer*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/2777/1/2777_1.pdf [lastet ned 26. april 2017]

Respons Tsjetsjenia: Situasjonen for homofile

- Landinfo (2014b, 8. september). *Tsjetsjenia: Kvinner på flukt fra familien*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/2970/1/2970_1.pdf [lastet ned 25. april 2017]
- Leonova, K (2013, 21. juni). Life in the Chechen Closet. *Open Democracy Russia*. Tilgjengelig fra <https://www.opendemocracy.net/od-russia/ksenia-leonova/life-in-chechen-closet> [lastet ned 8. mai 2017]
- Lifos (2017, 5. april). *Ryssland: Tsjetsjenien. Bortförande, tortyr och avrättning av homosexuella män*. Norrköping: Lifos. Tilgjengelig fra <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=39249> [lastet ned 3. mai 2017]
- Luhn, A. (2013, 1. september). Russian anti-gay law prompts rise in homophobic violence. *Guardian*. Tilgjengelig fra <http://www.theguardian.com/world/2013/sep/01/russia-rise-homophobic-violence/print> [lastet ned 26. april 2017]
- Meduza (2017, 18. april). Either you kill him or he will. You choose. *Meduza*. Tilgjengelig fra <https://meduza.io/en/feature/2017/04/18/either-you-kill-him-or-we-will-you-choose> [lastet ned 3. mai 2017]
- Moscow Times (2017, 24. april). Four more secret jails illegally holding gay men discovered in chechnya- Report. *Moscow Times*. Tilgjengelig fra <https://themoscowtimes.com/news/gay-men-held-in-6-secret-prisons-across-russias-chechnya-reports-57796> [lastet ned 25. april 2017]
- Milasjina, E. (2017, 1. april). Ubijstvo tsjesti: Kak ambitsii izvestnogo LGBT-aktivista razbudili v Tsjetsjnie strasnyj drevnij obytsaj [Æresdrap – Hvordan ambisjonene til en kjent aktivist vekket opp en grusom, gammel skikk i Tsjetsjenia]. *Novaja Gazeta*. Tilgjengelig fra <https://www.novayagazeta.ru/articles/2017/04/01/71983-ubiystvo-chesti> [lastet ned 4. mai 2017]
- Russian LGBT Network (2016). *Monitoring of discrimination and violence based on sozi in Russia in 2015*. St. Petersburg: Russian LGBT Network. Tilgjengelig fra <https://www.lgbtnet.org/en/content/monitoring-discrimination-and-violence-based-sozi-russia-2015> [lastet ned 3. mai 2017]
- Souleimanov, E. (2003, 25. mai). *Chechen Society and Mentality*. Praha: Prague Watchdog. Tilgjengelig fra <http://www.watchdog.cz/?show=000000-000015-000006-000006&lang=1> [lastet ned 2. mai 2017]
- SNL, dvs. Store Norske Leksikon. *Æresdrap* (sist endret 5.januar 2017). Oslo: SNL. Tilgjengelig fra <https://snl.no/%C3%A6resdrap> [lastet ned 25. april 2017]
- Sokirianskaia, E (2017, 3. mai). Chechnya's Anti-Gay Pogrom. *New York Times*. Tilgjengelig fra https://www.nytimes.com/2017/05/03/opinion/chechnyas-anti-gay-pogrom.html?_r=0 [lastet ned 9. mai 2017]

Muntlige kilder

- Advokat med tsjetsjensk bakgrunn. Møte i Moskva oktober 2012.
- Civic Assistance. Møte i Moskva oktober 2013.
- HRW, dvs. Human Rights Watch. Møte i Moskva oktober 2013.
- HRW, v/Tanya Lokshina. Skype-samtale 24. april 2017 og e-post 5. mai 2017.
- ICG, dvs. International Crisis Group. Møte i Moskva oktober 2013.
- ICG. Skype-samtale 2.mai 2017.
- Kaliszewska, I. Meldingsutveksling 23. og 24. april 2017.

Iwona Kaliszewska er forsker og har oppholdt seg i lange perioder i Nord-Kaukasus. Hun har spesielt forsket på dagliglivet i Nord-Kaukasus.

- Kilde fra Nord-Kaukasus. E-post 24. april 2017.

Respons Tsjetsjenia: Situasjonen for homofile

Kilden har levd nesten hele sitt liv i Nord-Kaukasus og har fortsatt mye familie i området.
Kilden er svært godt oppdatert om hva som skjer i Nord-Kaukasus, herunder Tsjetsjenia.

- Memorial. Russisk menneskerettighetsorganisasjon. Møter i Moskva februar 2010 og november 2013.
- Tsjetsjensk advokat. Møte i Moskva oktober 2013.

© Landinfo 2017

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.